

صندوق نفت جمهوری آذربایجان منبع مالی پروژه های اقتصادی بزرگ

صندوق دولتی نفت جمهوری آذربایجان با ۳۸ میلیارد و ۳۶ میلیون دلار ذخیره ارزی در حال حاضر منبع اصلی تامین مالی طرح های اقتصادی بزرگ این کشور است.

به گزارش آران نیوز: جمهوری آذربایجان در اواخر دهه نود قرن بیستم، پس از کسب اولین درآمدهای نفتی از توسعه میادین انرژی در دریای خزر با همکاری شرکت های فراملی نفتی، اقدام به تاسیس صندوق دولتی نفت در سال ۱۹۹۹ میلادی کرد. این کشور پس از فروپاشی اتحاد جماهیر شوروی و در بدو استقلال ملی، بدلیل قطع ارتباط اقتصادی با کشورهای خارجی در شرایط اقتصادی اسف انگیزی قرار گرفت و صنعت نفت و گاز این کشور نیز متاثر از نبود سرمایه گذاری در رکود کامل بسر می برد.

با امضای اولین قرارداد نفتی در سال ۱۹۹۴ میلادی میان جمهوری آذربایجان و شرکت های فراملی معروف جهان برای اجرای سه میدان نفتی «آذری چراغ گونشلی» در دریای خزر پایه احیای اقتصاد از جمله صنعت نفت و گاز این کشور گذاشته شد. منابع رسمی مجموع درآمد جمهوری آذربایجان از توسعه میادین نفتی «آذری- چراغ گونشلی» در همکاری با شرکت های فراملی نفتی در دریای خزر را بیش از ۱۳۷ میلیارد دلار اعلام کردند.

*** اهداف تاسیس صندوق دولتی نفت

هدف از تاسیس صندوق دولتی نفت جمهوری آذربایجان، ذخیره و استفاده بهینه از درآمدهای نفتی اعلام شده است. دولت جمهوری آذربایجان حفظ ثبات اقتصادی کلان، کاهش وابستگی به درآمدهای نفتی و نیز توسعه حوزه های غیر نفتی اقتصاد، تامین مالی پروژه های اقتصادی مهم برای نایل شدن به پیشرفت های اقتصادی، تقسیم عادلانه درآمدهای نفتی میان نسل فعلی و آینده و ذخیره کردن این درآمدها برای نسل آینده را از اهداف تاسیس و فعالیت صندوق دولتی نفت اعلام کرده است.

** ساختار و مدیریت صندوق دولتی نفت

صندوق دولتی نفت جمهوری آذربایجان، زیر نظر شورای نظارت فعالیت دارد که ریاست به آن بر عهده نخست وزیر است. برنامه سالانه استفاده از منابع و دارایی های در شورای صندوق، تدوین و برای تایید به رئیس جمهوری ارایه می کند. بخشی از دارایی های صندوق دولتی نفت جمهوری آذربایجان به شکل ارزهای خارجی مختلف در بانک های معتبر جهان پس انداز و عواید حاصل از این پس اندازها بعنوان درآمد به این صندوق واریز می شود.

*** طرح های اجرا شده

صندوق دولتی نفت در حال حاضر منبع اصلی تامین مالی طرح های اقتصادی بزرگ این کشور است. جمهوری آذربایجان از سال ۲۰۰۲ تا ۲۰۰۶ میلادی، با استفاده از منابع صندوق دولتی نفت برای اجرای طرح احداث خط لوله نفتی «باکو تفلیس جبهان» و برای تامین مالی سهم ۲۵ درصدی خود در این طرح انرژی فراملی، در مجموع ۲۹۸ میلیون منات هزینه کرده است.

این کشور تا به حال برای ایجاد دالان گازی جنوب، یک میلیارد و ۲۳۲ میلیون دلار از دارایی های صندوق دولتی نفت را هزینه کرده است.

ایجاد دالان گازی جنوب برای انتقال گاز طبیعی این کشور از میدان «شاهدنیز» در دریای خزر به بازارهای اروپا است. جمهوری آذربایجان همچنین یک میلیارد و ۶۶۳ میلیون منات از دارایی های صندوق دولتی نفت را برای ساخت پالایشگاه «استار» در خاک ترکیه اختصاص داده است.

پایه این پالایشگاه به ظرفیت ۱۰ میلیون تن در سال ۲۰۱۱ میلادی طی مراسمی با حضور روسای جمهوری آذربایجان و ترکیه در نزدیکی شهر ازمیر ترکیه گذاشته شده است.

مجموع سرمایه گذاری مورد نیاز راه اندازی این واحد تولیدی ۵/۶ میلیارد دلار برآورد می شود. جمهوری آذربایجان در قالب طرح ریلی باکو تفلیس قارص نیز ۵۸۰ میلیون منات از دارایی های صندوق دولتی نفت اختصاص داده است.

ساخت خط آهن باکو - تفلیس - قارص به طول ۳۲۶ کیلومتر از سال ۲۰۰۸ آغاز و در سال ۲۰۱۷ میلادی مورد بهره برداری قرار گرفته است.

جمهوری آذربایجان در قالب این طرح ۲۰۰ میلیون دلار وام از دارایی های صندوق نفت به مدت ۲۵ سال برای ساخت بخش گرجستانی این خط ریلی به دولت این کشور اختصاص داده است.

از محل منابع صندوق دولتی نفت، دو میلیارد و ۱۸۷ میلیون منات برای بهبود رفاه آوارگان جنگی آذربایجانی، ۷۷۹ میلیون منات برای اجرای طرح آبرسانی اغوز- قبله باکو، یک میلیارد و ۳۹۸ میلیون دلار برای بازسازی شبکه آبرسانی سامور آبشرون،

تزریق سه میلیارد و ۹۴۹ میلیون منات به بانک مرکزی جمهوری آذربایجان ، تزریق ۸۲ میلیارد و ۲۲۵ میلیون منات به بودجه عمومی ، ۲۰۷ میلیون منات برای اجرای برنامه آموزش جوانان آذربایجانی در خارج از کشور صرف شده است.

** ابهام در مورد استفاده از منابع صندوق نفت

برخی کارشناسان اقتصادی بر این باورند که درآمدهای نفتی این صندوق بطور اقتصادی و موثر هزینه نمی شود. کار به جای کشیده شده که نیروهای مخالف، دولت را به اختلاس ۱۵۰ میلیارد دلار از درآمدهای نفتی متهم کردند که البته صحت این رقم قابل اعتماد نمی باشد.

رشاد حسن اف، کارشناس اقتصادی چندی پیش در گفت و گو با روزنامه «ینی مساوات» چاپ باکو ، اظهار داشت که جمهوری آذربایجان از فروش ذخایر انرژی تا به حال ۱۴۵ میلیارد دلار درآمد داشته و نزدیک به ۱۱۵ میلیارد دلار آن را هزینه و باقی مانده را در صندوق دولت نفت ذخیره کرده است.

وی افزود: صندوق دولتی نفت از مدیریت این درآمدهای نفتی سالانه نزدیک به ۱/۵ میلیارد دلار درآمد دارد که به ذخایر صندوق اضافه می شود.

حسن اف، با اشاره به اینکه آمار ذکر شده در شرایط فعلی برای کشوری چون جمهوری آذربایجان آمار قابل توجهی است، افزود: بخش عمده درآمدهای نفتی در یک مدت کوتاه هزینه شده که بیشتر آن هم برای اجرای طرح های زیر ساختی اختصاص یافته است.

این کارشناس اقتصادی همچنین با اشاره به اینکه طرح های زیر ساختی از جمله طرح های پر ریسک در جهان تلقی می شود ، گفت : در این طرح ها موارد فساد بیشتر بروز می کند که این امر نیز ابهاماتی در مورد سیاست دولت در زمینه هزینه درآمدهای نفتی ایجاد کرده است.

حسن اف افزود: جمهوری آذربایجان بخش عمده این درآمدها را برای اجرای پروژه های زیر ساختی هزینه کرده و در مراحل بعدی نیز تخلفات جدی در اجرای این طرح ها و هزینه شدن غیر اقتصادی این درآمدها بروز کرده است.

وی یکی از دلایل بروز رکود اقتصادی پس از سال ۲۰۱۴ میلادی در جمهوری آذربایجان را بهره برداری غیر اقتصادی از این درآمد ها عنوان کرد و گفت : بر اثر ورود درآمدهای نفتی کلان، اقتصاد جمهوری آذربایجان به اقتصادی با محوریت مصرف تبدیل شد و کشورمان با استفاده از درآمدهای نفتی کلان ، بصورت بی رویه ای به واردات روی آورده بود که این وضعیت مانع توسعه اقتصادی واقعی می شد.

وی افزود: وابستگی به درآمد های نفتی و کاهش قیمت نفت در بازارهای جهانی منجر به بحران جدی در کشورهای نفت خیز شد.

این کارشناس اقتصادی تاکید کرد که بهترین راه در مدیریت درآمدهای نفتی اعمال محدودیت برای استفاده از این درآمدها در یک مقطع زمان مشخص است.

حسن اف گفت: از سال ۲۰۱۴ میلادی روند کاهش تزریق درآمدها به بودجه عمومی مشاهد می شود ولی با این هم گرایش استفاده دولت از این درآمدها برای اهداف مختلف مشاهده می شود.

منبع: ایرنا